

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник НПРЧ
Дмитро ПОЛКОВНИЧЕНКО

«__» _____ 2020 р.

План – конспект
на проведення заняття з **тактичної підготовки** з особовим складом
навчальної пожежно – рятувальної частини

Тема №9: Порядок проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час перевезення небезпечних вантажів. Порядок проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт під час гасіння пожеж на рухомому складі залізничного транспорту, на товарних та сортувальних станціях, ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на залізничному транспорті.

Навчальна мета: Ознайомити особовий склад з даною темою

Час: 5 годин

Місце проведення: навчальний клас НПРЧ

Навчально-матеріальне забезпечення: конспект лекції, класна дошка, крейда.

Нормативно-правові акти та література:

1. Кодекс цивільного захисту України
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 " Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж".
3. Наказ МНС № 312 від 07.05.2007 «Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України».
4. ТАКТИКА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ Конспект лекцій.

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – __5__ хв.:
перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань – __5__ хв.:
перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми – __205__ хв.

Питання, які вивчатимуться:

1. Етапи ліквідації аварії під час перевезення радіоактивних матеріалів.
2. Гасіння пожеж на рухомому складі залізничного транспорту, на товарних та сортувальних станціях.

Питання та їх короткий зміст	Методичні вказівки
<p>1. Етапи ліквідації аварії під час перевезення радіоактивних матеріалів.</p> <p>Якщо під час транспортування радіоактивних матеріалів автотранспортом виник витік (викид) радіоактивного матеріалу із упаковок, то фірма-відправник вантажу зобов'язана залучати для ліквідації радіаційних аварій спеціальні організації з наявністю служб радіаційної безпеки та досвідченим і відповідно навченим персоналом (аварійні бригади).</p> <p>Аварійні бригади повинні бути оснащені засобами індивідуального захисту, радіометричними і дозиметричними приладами, засобами дезактивації тощо.</p> <p>Під час проведення аварійних робіт з ліквідації наслідків радіаційної аварії необхідно застосовувати такі захисні заходи, як</p> <ul style="list-style-type: none">контроль доступу в зону забруднення сторонніх осіб;захисні дії в межах зони аварії (блокована зона);індивідуальні захисні заходи; санітарна обробка та дезактивація персоналу аварійних бригад та техніки;захист місцевої системи водовідведення. <p>Контроль доступу до місця аварії здійснюється поліцією МВС України. Крім блокування автошляхів, місце транспортної аварії огорожується будь-яким матеріалом, що є в наявності.</p> <p>Дорожній рух через зону аварії закривається, що, в свою чергу, перешкодить радіоактивному забрудненню транспорту і зменшить подальше поширення радіоактивних матеріалів.</p> <p>Упаковки з радіоактивними матеріалами, які були викинуті з транспортного спецзасобу в результаті аварії, огорожуються аварійною бригадою до прибуття кваліфікованого спец персоналу для їх перевірки та проведення дозиметричного контролю.</p> <p>Вхід у контрольовану зону та вихід з неї проводиться лише через пропускний пункт. Його розташовують з навітряної сторони і він є місцем радіаційного контролю людей, обладнання та збору аварійного персоналу.</p> <p>Біля пропускного пункту організовують пункт попередньої санітарної обробки аварійного персоналу та дезактивації транспорту.</p> <p>Для мінімального надходження в організм людей через органи дихання будь-яких радіоактивних матеріалів у вигляді аерозолів аварійна бригада наближається до місця аварії з викидом</p>	Під запис

радіоактивних матеріалів із навітряної сторони у засобах захисту органів дихання.

Локалізацію радіоактивних матеріалів, що виявилися поза упаковкою, для зменшення ймовірності їх поширення шляхом впливу вітру або дощу слід проводити накриванням пластиковою плівкою або брезентом.

Аварійно-рятувальні підрозділи під час гасіння пожежі обов'язково забезпечуються стандартним захисним одягом і захисними респіраторами.

Всю воду, яка була використана для гасіння пожежі або витекла в результаті аварії з пошкоджених упаковок чи контейнерів, аварійний персонал повинен затримати в межах блокованої зони завдяки спорудженню тимчасових водозатримуючих споруд (дамби, мішки з піском, земляний насип).

З метою постійного контролю за радіаційним станом аварійний персонал повинен використовувати індивідуальні дозиметри (кишенькові або нагрудні). Працівники, які одержали радіоактивне забруднення або можуть мати забруднення, обов'язково проходять первинну санітарну обробку на місці аварії (деактивацію).

Значною мірою забруднення буде видалене разом із знятими верхнім одягом і взуттям. Ретельний дозиметричний контроль і відповідну санітарну обробку вони проходять у відповідному спецзакладі. Автотранспорт та обладнання, які одержали радіоактивне забруднення вище встановлених допустимих меж проходять дезактивацію. Одяг та засоби індивідуального захисту збираються аварійним персоналом та надходять на прання або захоронення.

2. Гасіння пожеж на рухомому складі залізничного транспорту, на товарних та сортувальних станціях.

Під час пожежі на рухомому складі залізничного транспорту, на товарних і сортувальних станціях можливо:

- наявність великої кількості рухомого складу з пасажирами і різними вантажами;
- швидке поширювання вогню усередині вантажно-пасажирських вагонів, поширювання пожежі на сусідні потяги, будівлі і споруди;
- розтікання горючих, токсичних і отруйних рідин з цистерн і утворення загазованих зон на прилеглій території;
- наявність загрози людям, які знаходяться у вагонах потяга, що горить, і сусідніх з ним потягів, виникнення паніки;
- наявність великої кількості залізничних колій, безперервний рух потягів - що ускладнює під'їзд пожежних автомобілів і прокладання рукавних ліній до місця пожежі;
- складність виявлення виду речовин, що горять, матеріалів;

- відсутність під'їзних шляхів для пожежної техніки, віддаленість місця пожежі від джерел водопостачання, населених пунктів, тривалий час слідування до місця виклику;

- наявність високовольтних контактних мереж, що знаходяться під високою напругою.

Під час прямування до місця пожежі КГП має уточнити через ПЗЧ (ОДС ОКЦ) у диспетчера залізниці:

- місцезнаходження рухомого складу, що горить, наявність доріг і під'їздів до нього;

- чи вислано маневровий локомотив і бригаду фахівців для зняття залишкової напруги;

- час відправлення пожежних і ремонтно-відновлювальних потягів залізниці до місця пожежі;

- у разі можливості встановити характер палаючих речовин (вибухові, отруйні, радіоактивні тощо).

Під час пожежі рухомого складу на залізничному транспорті, товарних і сортувальних станціях КГП зобов'язаний:

- встановити місцезнаходження рухомого складу, вид вантажу, охопленого полум'ям;

- вжити заходів до розчеплення та відведення сусідніх вагонів, знеструмлення електромереж, зняття залишкової напруги;

- організувати взаємодію з аварійними службами залізниці, постійний зв'язок з диспетчером залізниці, залучаючи його для з'ясування обстановки і консультації з питань евакуювання вагонів і переміщення потягів;

- гасіння в районі проходження контактних електромереж розпочинати тільки після отримання письмового дозволу на гасіння від уповноважених на те посадових осіб залізниці;

- визначати шляхи і способи прокладання рукавних ліній з урахуванням руху чи маневрування потягів, здійснюючи прокладання рукавних ліній, під рейками через підземні та надземні переходи, вздовж колій;

- з урахуванням особливостей залізничного транспорту призначити осіб, відповідальних за забезпечення безпеки праці;

- вжити заходів щодо захисту особового складу від отруєння токсичними речовинами;

- організувати за необхідності захист і виведення вагонів, що не горять, зі складу чи суміжних шляхів з небезпечної зони, у першу чергу вагонів з людьми, вибуховими та токсичними вантажами, цистерн з ЗР та ГР;

- у разі розтікання рідини, що горить, організувати обвалування дільниць чи лотків стоку цієї рідини у безпечне місце;

- у разі нестачі води вимагати термінову подачу залізничних цистерн з водою.

<p>Під час пожеж у рухомому складі на перегонах (на шляху прямування) вимагати у відповідних служб залізниці відправлення до місця пожежі маневрових локомотивів, пожежних і ремонтно-відновлювальних потягів, платформ для завантаження пожежних автомобілів, доставки автомобілів і цистерн з водою до місця пожежі, знеструмлення електромережі і зняття залишкової напруги з контактних проводів.</p>	
---	--

4. Закріплення вивченого матеріалу - ___5__ хв.

Питання для закріплення:

1. Місце встановлення пункту попередньої санітарної обробки.
2. Час проведення дезактивації.

5. Підбиття підсумків - _5_ хв.:

- вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;
- оголосити оцінки;
- відповісти на запитання.

Методичну розробку склав:

Викладач-методист –
начальник караулу НПРЧ

Денис МИХАЙЛОВ

Викладач-методист –
начальник караулу НПРЧ

Вадим ВЕРЖАК

Викладач-методист –
начальник караулу НПРЧ

Олександр ТОНКИХ

Викладач-методист –
начальник караулу НПРЧ

Микола ЗОЛОЧЕВСЬКИЙ